

“OSH” BIRLIKLI LEKSIKALARNING LINGVOMADANIY TAHLILI

Ro‘ziyev Qahramon Kuzimuratovich,
Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
tayanch doktoranti

LINGUOCULTURAL ANALYSIS OF LEXICAL UNITS WITH THE “OSH” COMPONENT

Ruziyev Kahramon Kuzimuratovich, PhD student at the Denov
Institute of Entrepreneurship and Pedagogy

ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ ЛЕКСИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ С КОМПОНЕНТОМ “ОШ”

Рузиев Кахрамон Кузимурадович,
Деновский институт предпринимательства и
педагогике, базовый докторант

e-mail:
roziyevqahramon585
@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-8989-2903>

Annotatsiya: Maqolada osh leksemasi bilan bog‘liq birliklar lingvistik nuqtai nazardan tahlil qilingan. Osh leksemali birliklarning etnolingvistika va lingvokulturologiyadagi ahamiyati misollar asosida ochiqqlangan. Osh konseptining o‘zbek xalqi hayotidagi ahamiyati frazeologik va paremiologik birliklar asosida isbotlangan. Osh o‘zbek xalq og‘zaki ijodi, udum va an‘analarda muqaddas timsol sifatida tasvirlangan. Turli hududlarda osh turlari va nomlanishiga oid misollar keltirilib, uning shakllanish tarixi tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: osh, “osh” konsepti, lingvokulturologik tahlil, frazeologik birliklar, etnolingvistika.

Abstract. This article presents a comprehensive linguistic analysis of lexical units associated with the osh lexeme. The study elucidates the significance of osh-based lexical units within the frameworks of ethnolinguistics and linguoculturology, drawing on illustrative linguistic examples. The cultural and social importance of the osh concept in the life of the Uzbek people is substantiated through phraseological and paremiological units. Furthermore, osh is interpreted as a sacred cultural symbol deeply embedded in Uzbek oral folklore, customs, and traditions. The article also examines various regional types and denominations of osh, providing insights into their historical development and formation processes. The findings highlight the role of the osh concept as a key cultural marker reflecting national identity and collective values in Uzbek linguoculture.

Key words: osh, the “osh” concept, linguocultural analysis, phraseological units, ethnolinguistics

Аннотация: В статье анализируются единицы, связанные с лексемой «ош», с лингвистической точки зрения. Значение единиц с лексемой «ош» в этнолингвистике и лингвокультурологии объясняется на примерах. Значение понятия «ош» в жизни узбекского народа доказывается на основе фразеологических и паремиологических единиц. Ош изображается как сакральный символ в узбекском фольклоре, обычаях и традициях. Приводятся примеры типов и названий «оша» в разных регионах, анализируется история его формирования.

Ключевые слова: ош, концепт «ош», лингвокультурологический анализ, фразеологические единицы, этнолингвистика.

Kirish. O‘zbek tili lug‘at tarkibidagi milliy-madaniy qadriyatlarni aks ettiruvchi ko‘plab birliklar mavjud. Bunday birliklar orasida taom nomlari alohida o‘rin tutadi. Chunki, ular xalqning turmush tarzi, tarixiy rivojlanishi va madaniy

qadriyatlarini o‘zida aks ettiradi. “Osh” va bu leksema asosida hosil bo‘lgan birliklar o‘zbek xalqining milliy o‘zligini, uning madaniy-tarixiy rivojlanishini yaqqol ifodalaydigan birliklar sirasiga kiradi. Kuzatishlarimiz davomida ayon bo‘ldiki,

“osh” birlikli birikmalar tilimizda ko‘pchilikni tashlik etadi. Bu birliklar o‘rtasidagi bog‘liq uzoq tarixiy taraqqiyot natijasida yuzaga kelgan. Shu o‘rinda aytib o‘tish joizki, tilimizda “osh” leksemasi bilan bog‘liq birliklar ko‘p bo‘lishiga yetarlicha asoslar ham bor:

Osh leksemasining o‘zi umumiy ovqat ma‘nosida ishlatiladi.

Osh leksemasi semantik jihatdan boy so‘zlardan biri hisoblanadi.

Shu leksema asosida o‘zbek tilida ko‘plab qo‘shma so‘zlar, so‘z birikmalari, frazeologik iboralar va turg‘un birikmalar shakllangan.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Osh leksemasi o‘zbek xalqining etnolingvistik birligi, madaniy ko‘rsatkichi.

Osh o‘zbek xalqining shox taomi. O‘zbekistonning ham har bir viloyati oshni o‘ziga xos pishirish usuli bilan mashhur: Buxoro osh qaynatilgan sho‘rva va go‘sht mis qozonda tayyorlanadi, Samarqandcha esa aralashtirilmasdan, toshkentcha oshga ko‘pincha no‘xat va mayiz solinadi. Farg‘onacha palov noyob guruch navi – devziradan tayyorlanadi. Oshning paydo bo‘lishi uzoq tarixga borib taqaladi. Osh V-X asrlarga oid qadimgi turkiy qo‘lyozmalarda ham uchraydi¹. Osh qadimda fors-tojik tilidan o‘zlashib, turkiy xalqlarning o‘z so‘ziga aylanib ketgan. Mahmud Qoshg‘ariyning “Turkiy so‘zlar devoni” (Devonu lug‘atit turk) asarida **a:sh** – ovqat, taom, osh², “Attuhfazuz zakiyatu fillug‘atit turkiya”da **ash** – taom³, Muhammad Yoqub Chingiyning “Kelurnoma”sida **ash** - mashhur taom deb beriladi⁴. Boburnomada osh so‘zi “issiq ovqat” ma‘nosida (osh yeduk, osh tortildi) tez-tez uchraydi: *Osh tortilgondin so‘ng namozdigar jolaga kirduk*⁵. *Bir ayog‘ yumdon ashi kelturdi ichtim*⁶. Osh so‘zining kelib chiqishi haqida ikki xil taxmin bor. Ko‘pgina olimlar uni sof turkcha so‘z deb hisoblaydi. Bu so‘z turkcha yozma yodgorliklarda VI–VIII asrdan

uchraydi, ya‘ni u juda qadimdan bor. Yana bir guruh olimlar osh so‘zi aslida sharqiy eronchaligini, hind-yevropacha etimologiyaga ega ekanligini va jumladan, inglizcha eat bilan qarindoshligini uqtiradi⁷. Palov va osh so‘zi taom tarkibiga kiruvchi masalliqning qisqartmasidan tashkil topgan: **P**-piyoz, **A**-ayoz - sabzi, **L**-lahm – go‘sht, **O**-olio - moy, **V**-vet - tuz. **Ob-Sholi** degan qarashlar ham mavjud⁸. Palov so‘zi XV asrlardan fors-tojik tilidan kirib kelgan bo‘lsa kerak, deb taxmin qiladi N.Ikromova⁹. Osh leksemasi “O‘zbek tilining izohli lug‘ati”da

I [t.-f. آش - yog‘on sho‘rva, xo‘rda; ovqat] 1 Pishirilgan issiq ovqat.

2 Umuman, har qanday ovqat, taom.

3 ayn. palov. Osh damlamoq.

4 etn. Ba‘zi munosabatlar bilan o‘tkaziladigan ziyofatlar nomining tarkibiy qismi, mas., qizoshi, xotinoshi, maslahatoshi¹⁰ kabi ma‘nolarda beriladi.

Muhokama. Osh leksemasi hozir faqat quyuq taom nomi sifatida qo‘llanadi va faqat palov ma‘nosini bildiradi. Dastlab, osh leksemasi suyuq taomlarga nisbatan ishlatilgan. Guruch osh, unoshi, keskan osh, qatiqli osh, umoch osh, uzma osh, yovg‘on oshi kabi. “Oshing halol bo‘lsa, ko‘chada ich!” maqolidagi ich so‘zi osh so‘zining “suyuq ovqat” ma‘nosida qo‘llanganligini ko‘rsatadi. Shu asosda keyinchalik pishirib tayyorlanadigan har qanday yegulikni anglatgan. Quyidagi misollarda ham “umuman ovqat” ma‘nosida kelgan: *Saroy ahli kunduzgi ish kuchlaridan bo‘shab hujralariga qaytqanlar, ko‘b hujralar kechlik osh pishirish ila mashg‘ul. (Abdulla Qodiriy, O‘tgan kunlar)*¹¹. Osh so‘zining faqat “palov” ma‘nosida qo‘llanishga o‘tishi keying davr mahsuli hisoblanadi. Hozirgi o‘zbek tilida “osh” leksemasining “palov” ma‘nosi “palov” leksemasining o‘zidan ko‘ra ancha faol ekanligini ko‘rish mumkin. Osh leksemasi asosida o‘zbek tilida ko‘plab yangi birliklar hosil bo‘ladi.

¹ Tursunov S., Rashidov Q. Boysun. - T.: “Akademnashr”, 2011. – B. 146.

² Koshg‘ariy M. Turkiy so‘zlar devoni (Devonu lug‘atit turk). 3-tomlik. I tom. -T.: O‘zbekiston SSR Fanlar akademiyasi nashryoti. 1960. 109-bet.

³ Attuhfazuz zakiyatu fillug‘atit turkiya.-Toshkent, Fan, 1968.-173-bet.

⁴ Chingiy M.Y. Kelurnoma. – Toshkent: Fan, 1982. – 111-b.

⁵ Bobur Zahiriddin Muhammad. Boburnoma. Toshkent. 1960. – B. 310.

⁶ Bobur Zahiriddin Muhammad. Boburnoma... – B. 174.

⁷ Этимология / <https://t.me/AsanovEldar>

⁸ <https://uzbekistan.travel/uz/o/Palov-ananaviy-taomdir/>

⁹ Ikromova N. Uzbekskeya kulinarnaya leksika. – T.: Fan, 1989. 14-b.

¹⁰ O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 6 jildlik. 3-jild. – T.: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashryoti. 2023. 597-bet.

¹¹ <https://sputniknews.uz/20230727/shashlik-va-kabob-qaysi-biri-ozbekchaligini-bilasizmi-37216338.html>

Bizningcha “osh” asosli leksik birliklarni shakl munosabatiga ko‘ra quydagicha tasniflash mumkin:

1. **Sodda yasama so‘zlar:** *Osh+a+moq, osh+a+m, osh+li (qozon), osh+lik, osh+paz, osh+paz+lik, osh+paz+xona, osh+sira+moq, osh+xona, osh+xona+chi, osh+xo‘r, osh+xo‘r+lik.*
2. **Qo‘shma so‘zlar:** *Oshdamgir, oshko‘k, oshpichoq, oshrayhon, oshqovoq (oshkadi), oshqozon, oshqoshiq, oshtaxta, oshtovoq, oshxamir, oshxo‘rak, arvoh oshi, tugun oshi, chilton oshi, podachi oshi, xotin oshi, qiz oshi, erkak oshi, xudoyi oshi, shom oshi, yil oshi, nahor oshi, maslahat oshi, yarash oshi, ko‘cha oshi, go‘ja osh, to‘ppa osh, palov osh, ugra osh, oq osh, qora osh, kesma osh, uzma osh.*
3. **Juft so‘zlar:** *osh-non, osh-qatiq, osh-suv.*
4. **Takroriy so‘zlar:** *osh-osh, osh-posh.*

Yuqoridagilardan alohida e‘tibor qilinadigan jihat bu osh uzvli qo‘shma otlardir. Zero, qachonlardir so‘z birkmasi bo‘lgan *arvoh oshi, tugun oshi, chilton oshi, podachi oshi, xotin oshi, qiz oshi, erkak oshi, xudoyi oshi, shom oshi, yil oshi, nahor oshi, maslahat oshi, yarash oshi, ko‘cha oshi, go‘ja osh, to‘ppa osh, palov osh, ugra osh, oq osh, qora osh, kesma osh, uzma osh* kabi birliklar hozirgi kunda bitta umumiy nom ko‘rinishiga kelib qolgan. Bu nomlar etnografik xususiyatga ega bo‘lib, xalqimizning shu nom bilan bog‘liq marosimlar, urf-odat va an‘analarini o‘zida aks ettiradi. **Arvoh oshi** - o‘tgan ota-bobolarning ruhiga bag‘ishlab o‘tkaziladigan kichikroq ma‘raka, yo‘qlov. *Sultonbek so‘z oldi: “Arvoh oshi” bermayman, o‘g‘limni to‘y qilmoqchiman, to‘y dedim. (Oybek, “Tanlangan asarlar”)*¹². **Tugun oshi** - bunda biror-bir muammo tug‘ilgan xonadonda tugun oshi qilingan va “muammolar bartaraf bo‘ladi”- deb ishonishgan. Vodiy o‘zbeklarida chorshanba kuni tugun oshi pishirilib, oxirgi 5 yoki 7 ta chuchvaraning tugunlari, muammolari yechilib ketsin deb, tugilgan joyidan

yechib qozonga solingan¹³. **Qiz oshi** etnografizmi – nikoh to‘yidan bir kun oldin qizning uyida dugonalari uchun beriladigan ziyofat. **Shom oshi** - asosan payshanba kuni, shom vaqtida marhum otasi yoki onasi ruhi uchun yaqinlarga beriladigan ziyofat. **Yil oshi** - kishi vafotidan keyin, odatda, to‘qqizinchi yoki o‘n birinchi oyda qarindosh-urug‘, qo‘ni-qo‘shni va mahalla-ko‘yga osh berib o‘tkaziladigan marosim¹⁴ nomi. Bu marosim O‘zbekistonning barcha viloyat va shaharlarida keng tarqalgan. **Yarash oshi** - ba‘zi yaqin do‘stlar arazlashib qolib, keyin yarashib olishlari uchun qilinadigan ziyofat. O‘zbek tilshunos olimi N.Mirzayev o‘zining “O‘zbek tili etnografizmlarining izohli lug‘ati”da ham osh bilan bog‘liq etnografizmlar ancha ko‘pchilikni tashkil etishini aytib o‘tadi. Jumladan, **“Ko‘cha oshi”** etnografizmini quyidagicha izohlaydi: —Yangi uy-joy bitib, ko‘chib o‘tganda, uyni muborak qilish uchun qarindosh urug‘lar tomonidan tayyorlab kelingan taom¹⁵. **Nahor oshi**- xatna to‘y, nikoh to‘ylarda ertalab beriladigan ziyofat, osh bo‘lib, kechasi tayyorlanib ertalab bomdod namozdan keyin xalqqa tarqatiladi. **Maslahat oshi** - to‘y kengashi — O‘rta Osiyo xalqlarining to‘y bilan bog‘liq marosimlaridan biri. Maslahat oshi to‘ydan bir necha kun oldin o‘tkaziladi. Maslahat oshiga mahalla, qishloq to‘y komissiyalari vakillari, oqsoqollar, mahalladan qariyalar, qo‘ni-qo‘shnilar, qarindoshlar chaqiriladi. Maslahatga kelganlar to‘yni qachon, qanday o‘tkazish tartibi, xarajatlar, kimlar qanday vazifalarni bajarishlarining shartligi, to‘y egasining imkoniyatlariga qarab to‘yga kimlarni taklif etish kabi muhim masalalar hal etiladi. Maslahat oshi O‘zbekistonning turli tumanlarida har xil darajada o‘tkaziladi. Bu tadbir qanday o‘tkazilishdan qat’i nazar o‘sha kuni osh damlanib, mehmonlar ziyofat qilinadi¹⁶. Osh bilan bog‘liq boshqa ko‘plab marosimlar mavjud. Bunday marosimlarni xalq madaniyatining fenomeni tarzida o‘rganish bugunning dolzarb vazifalaridan biridir¹⁷. Osh asosli qo‘shma otlardan *oshdamgir, oshko‘k, oshpichoq, oshrayhon, oshqovoq (oshkadi), oshqozon, oshqoshiq, oshtaxta, oshtovoq, oshxamir,*

¹² <https://uz.wiktionary.org/wiki/arvoh>

¹³ Ashirov A. O‘zbek xalqining qadimiy e‘tiqod va marosimlari. —Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2007. 205-b.

¹⁴ Mirzayev N. O‘zbek tili etnografizmlarining izohli lug‘ati. —Toshkent: Fan, 1991. 39-bet.

¹⁵ Mirzayev N. O‘zbek tili etnografizmlarining izohli lug‘ati. —Toshkent: Fan, 1991. 50-bet.

¹⁶ https://uz.wikipedia.org/wiki/Maslahat_oshi

¹⁷ Ashirov A. An‘anaviy nikoh to‘yi marosimlarining genezisiga doir ba‘zi mulohazalar // O‘zbekiston tarixi. —Toshkent, 2003. — № 2. — 38-b.

oshxo'rak kabi birliklar o'rtasidagi aloqadorlikni o'rganganimizda, umumiy ovqat uchun foydalaniladigan asbob-anjomlar, masalliqalar nazarda tutilganligi oydinlashdi. Shu tahlillarimiz natijasida yana shunday xulosa berish mumkinki, ushbu qo'shma otlarda "kattali" semasi ham nazarda tutilishi mumkin. Masalan, *oshqoshiq-katta qoshiq*, *oshtovoq-katta tovoq*, *oshrayhon-katta bargli rayhon*, *oshpichoq-katta pichoq*, *oshqovoq-katta qovoq*

Natijalar. Osh komponentli iboralar ham o'zbek tilining lingvomadaniy birligi sifatida alohida ahamiyatga ega. Bunday birliklarning tilimizda ko'p uchrashi xalqimizning oshga bo'gan alohida munosabatini yanada oydinlashtiradi. Bunday birliklarga quyidagilarni misol qilishimiz mumkin: *osh bo'lsin*, *oshga tushirmoq*, *osh qilmoq*, *og'zidagi oshni oldirmoq*, *oshiga pashsha tushirmoq*, *og'zi oshga yetmoq*, *oshiga sherik bo'lmoq*, *osh bermoq*, *osh-qatiq bo'lmoq*, *osh(i)ni oshab*, *yosh(i)ni yashamoq*, *tayyor osh*, *tayyor oshga bakovul bo'lmoq*, *tayyor oshga qoshiq solmoq*. Shu o'rinda biz "O'zbek tili frazeologik lug'ati"da berilmaga "osh" komponentli iboralarnigina izohlab ketamiz.

Osh bo'lsin iborasi "O'zbek tilining izohli lug'ati"¹⁸da qayd etilgan bo'lib, "yegan-ichganing tatisin, singsin, yoqsin" kabi tilak bildirish ma'nolarida ishlatiladi. Gapga teng, fe'l frazema. *Qulluq, osh bo'lsin! – dedi.* (T. Murod, Otamdan qolgan dalalar, 204-b.)

Oshga tushirmoq iborasi o'zbek tilida "qarzdor qilmoq" ma'nosida qo'llaniladi. *Do'stim! ishing hal. Seni bir oshga tushirdim.* (Gazetadan). Ammo bu ibora ham "O'zbek tili frazeologik lug'ati"ga kiritilmagan.

Osh qilmoq – 1) hazm qilmoq, singdirmoq; 2) birovning molini, pulini yeb ketmoq, o'zlashtirib yubormoq¹⁹ ma'nosida ishlatiladi.

Oshiga sherik bo'lmoq "boshqalar mehnati samarasidan o'zi hissa qo'shmay foydalanmoq" ma'nosida keladi. *Yo'ldosh chavandozga ziyon bermadim, oshiga sherik bo'lmadim.* (T. Murod, Ot kishnagan oqshom, 44-b.) O'ylaymizki, bu iboralarni ham "O'zbek tili frazeologik lug'ati"ga

kiritsak, frazeologik lug'at boyligimiz yanada kengayadi.

Tadqiqotlarimiz davomida "osh" komponentli 400 dan ortiq paremalarga duch keldik. Bu statistik ma'lumot ham birgina "osh" uzvli birliklarning tilimizda qanchalik faol ekanligidan dalolat beradi. Osh uzvli paremalarni semantik jihatdan quyidagicha guruhlash mumkin:

Mehnatsevarlikni ulug'lovchi va unga chorlovchi: "*Ish bor yerda-osh bor*", "*Ish oshga tortar, yalqovlik boshga*", "*Ishlab topganning oshi – lazzatli*", "*Ishlaganning og'zi oshga tegar, ishlamaganning boshi toshga tegar*", "*Mehnatli osh – osh bo'lur, mehnatsiz osh – tosh*", "*Oson yerda osh qayda?*";

So'zlash madaniyati xususidagi maqollar: "*Osh kelsa, yegin, so'z kelsa, degin*", "*Oshni katta oshasang ham, gapni katta gapirma*", "*Oshning ta'mi tuz bilan, odamning ta'mi so'z bilan*", "*Yomon og'izga – tosh, yaxshi og'izga – osh*", "*Tuzsiz oshning epi oson, tuzsiz gapning epi qiyin*", "*Yaxshi osh berguncha, yaxshi so'z ber*", "*Ortiqcha tuz oshni buzar, ortiqcha so'z boshni uzar*"

Ahillik, totuvlik haqidagi maqollar: "*Og'ayni biriksa, bosh ko'payar, ovsin biriksa, osh ko'payar*", "*Boshi yo'qning oshi yo'q*", "*Og'aning totuv bo'lsa, ot ko'p, opa-singling totuv bo'lsa, osh ko'p*";

Yalqovlik, dangasalikni qoralovchi maqollar: "*Ishga – no'noq, oshga – o'rtoq*", "*Ishga – cho'loq, oshga – qo'noq*", "*Ishdan qochding – oshdan qochding*", "*Osh quli – ish kasali*", "*Yalqovning oshi – yovg'on*", "*Bilmas kishiga ish yo'q, ishsiz kishiga osh yo'q*";

Sabr, qanoat xususidagi maqollar: "*Oz oshim – g'avg'osiz boshim*", "*Oz oshga indov yo'q*";

Kattalarga hurmat va izzat haqidagi maqollar: "*Yosh kelsa – ishga, qari kelsa – oshga*",

Ochko'zlik, badnafslilik haqidagi maqollar: "*Och kishiga osh qo'ysang, betingga qaramas*";

Tejamkorlikka chorlovchi maqollar: "*Osh qolsa – davlat, ish qolsa – mehnat*";

¹⁸ O'zbek tilining izohli lug'ati. 6 jildlik. 3-jild. – T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashryoti. 2023. 597-bet.

¹⁹ O'zbek tilining izohli lug'ati. 6 jildlik. 3-jild. – T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashryoti. 2023. 597-bet.

Axloqiy pand-nasihat ruhidagi maqollar:
“Qarindoshingni oshga chaqir, choshga chaqirma”, “Tor yerda osh yeguncha, keng yerda musht yegan yaxshi”, “Qo‘lidan ishini olsang, og‘zidan oshini olasan”;

Donolik va nodonlik xususidagi maqollar:
“Ayron – osh bo‘lmas, nodon – bosh bo‘lmas”,

Do‘stlik haqidagi maqollar: “Do‘stsiz boshim – tuzsiz oshim”, “To‘yar oshni ko‘z taniydi, oshnani ko‘ngil taniydi”;

Mehmondo‘stlik haqidagi maqollar:
“Yo‘qcha guruch osh bo‘lur, mehmon ko‘ngli shod bo‘lur”, “Yaxshi mehmon osh ustiga, yomon mehmon bosh ustiga”;

Baxillik va ochko‘zlik xususidagi maqollar: “Bermasning oshi pishmas, pishsa ham, qozondan tushmas”, “Birovga bersam – esiz oshim, uyda tursa – sasir oshim”;

Halollik haqidagi maqollar: “Ko‘ngil tortgan osh halol”, “Oshing halol bo‘lsa ko‘chada ich!”²⁰. Ushbu “osh” uzvli maqollarning sematik jihatdan boy ekanligi ham osh leksemasining o‘zbek lingvomadaniyatida faol leksikalar sirasiga kirishidan dalolat beradi.

Xulosa qilib aytish mumkinki, osh o‘zbek xalqi uchun konseptual xarakterga ega. Xalqimiz hayotida lingvomadaniy birligi sifatida alohida ahamiyat molik. O‘zbek tilida qo‘llanish o‘rinlari bilan boshqa xalq lisoniy manzarasida bunday shakllarda uchramasligi bilan o‘zgachalik kasb etadi. Bu leksika etnomadaniy birlik sifatida xalqimiz bilan barhayotdir.

Adabiyotlar ro‘yxati /References /

Библиографические ссылки:

1. Tursunov S., Rashidov Q. Boysun. - T.: “Akademnashr”, 2011. – B. 146.

2. Koshg‘ariy M. Turkiy so‘zalar devoni (Devonu lug‘atit turk). 3-tomlik. I tom. -T.: O‘zbekiston SSR Fanlar akademiyasi nashryoti. 1960. 109-bet.
3. Attuhfazuz zakiyatu fillug‘atit turkiya.- Toshkent, Fan, 1968.-173-bet.
4. Chingiy M.Y. Kelurnoma. – Toshkent: Fan, 1982. – 111-b.
5. Bobur Zahiriddin Muhammad. Boburnoma. Toshkent. 1960. – B. 310.
6. Ikramova N. Uzbekskaaya kulinarnaya leksika. – T.: Fan, 1989. 14-b.
7. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 6 jildlik. 3-jild. – T.: O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashryoti. 2023. 597-bet.
8. Ashirov A. O‘zbek xalqining qadimiy e‘tiqod va marosimlari. –Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2007. 205-b.
9. Mirzayev N. O‘zbek tili etnografizmlarining izohli lug‘ati. – Toshkent: Fan, 1991. 39-bet.
10. O‘zbek xalq maqollari: (To‘plam). / (Redkol.: K.Imomov va boshq.; To‘plovchilar: T.Mirzayev, B.Sarimsoqov, A.Musoqulov). – Toshkent: Adabiyot va san‘at nashr., 1989. – B. 365. (Foydalanilgan maqollarning barchasi shu manbadan olingan)
11. <https://sputniknews.uz/20230727/shashlik-va-kabob-qaysi-biri-ozbekchaligini-bilasizmi-37216338.html>
12. [https://uzbekistan.travel/uz/o/Palov-ananaviy-taomdir./](https://uzbekistan.travel/uz/o/Palov-ananaviy-taomdir/)
13. Этимология / <https://t.me/AsanovEldar>
14. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Maslahatoshi>

²⁰ O‘zbek xalq maqollari: (To‘plam). / (Redkol.: K.Imomov va boshq.; To‘plovchilar: T.Mirzayev, B.Sarimsoqov, A.Musoqulov). – Toshkent: Adabiyot va san‘at nashr., 1989.

– B. 365. (Foydalanilgan maqollarning barchasi shu manbadan olingan)